

Dagboek van (een mogelijke) Cultuurcoach Tanja Zieverink

“Ik word daar een rijk docent van”

Tanja Zieverink (31) studeerde in 2006 af als theaterdocent. Ze is docent CKV, drama en muziek bij de VMBO-opleiding van het Wellantcollege in Amersfoort. Daarnaast geeft ze theaterlessen en musicallessen aan acht groepen van het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK); kinderen, jongeren en volwassenen. Bij het UCK werkt ze vanuit haar eigen bedrijf *Moment Theater & Training*, dat cursussen, trainingen en voorstellingen ontwikkelt.

Maandag

“Ik pas het script aan, met deze jongens in gedachten”

Heerlijk de wekker gaat pas om half negen. Na het ontbijt eerst de administratie wegwerken, dan opgeruimd aan de slag met de scripts voor mijn theaterklassen van vanmiddag bij het UCK. Jeugdtheaterklas 2 (9-11 jaar) die ik om 16:00 uur ontmoet, bestaat uit acht jongens! Dat script moet dus een heldenverhaal zijn. Bij de start van dit seizoen viel mij op dat een aantal van deze jongens veel weet over de Griekse mythologie. Daarom heb ik voorgesteld om een voorstelling te maken over Odysseus. Hoe hij na de Trojaanse oorlog via de cycloop, Circe, Charibdis en de Sirenen uiteindelijk thuiskomt op Ithaka bij zijn Penelope. Ze vonden het een goed idee. Ik pas het script aan, met deze jongens in gedachte. Sommigen wilden graag Odysseus zelf spelen, anderen liever een makker of de cycloop. Zo ontstaat onze versie: *Odysseus een held met vele gezichten*. Drie in ons geval; de slimme, de sterke en de romanticus. Drie kenmerken die Odysseus typeren en die deze jongens aanspreken. Eén van de jongens wilde graag de romanticus spelen. Hij stort zich op een komische manier in die rol. Zo wordt de romantische Odysseus lekker luchtig en goed te behappen voor deze jongens. De sterke en de slimme zijn rollen die voor deze jongens helder en toch spannend zijn om te spelen.

Bij de start van iedere les van deze groep, vliegen de spelblokken (soort oefen) door het lokaal. De jongens hebben ontdekt dat ze er ook mee kunnen stoeien. Ook vandaag. Ze moeten hun energie even kwijt. Soms is het best lastig om ze daarna weer geconcentreerd te krijgen. Ik maak dankbaar gebruik van mijn didactische ervaring met de vmbo-leerlingen van het Wellantcollege.

De andere jeugdtheaterklas (12-14 jaar) die daarna komt, repeteert Hamlet. De klas mocht zelf kiezen of ze een klassieke Hamlet wilden spelen met poëtische oude teksten of dat we een moderne Hamlet zouden maken. De groep koos voor de klassieke versie! Het is een pittig maar uitdagend jaar voor deze club.

Dinsdag

Omdat ik op het Wellantcollege naast drama en CKV ook muziek geef, ga ik vandaag naar het Muziektheater in Amsterdam waar een uitgever een nieuwe muziekmethode presenteert die speciaal voor het VMBO is geschreven. Dat ik muzieklessen geef op het Wellantcollege is een direct gevolg van mijn eigen interesse en enthousiasme voor muziek, ik ben daar eigenlijk niet voor opgeleid. Dus ben ik extra afhankelijk van een goede muziekmethode die aansluit bij vmbo-ers; praktisch en toch informatief. Zodat ze spelenderwijs leren en ontdekken.

“Ik word daar een rijk docent van”

Tijdens één van de workshops deze dag, komt er een klaagzang over hoe moeilijk het is de vakken CKV en muziek te combineren. Omdat CKV zoveel tijd in beslag neemt. Ik beleef dit anders, omdat ik open sta voor alle kunstvakken en mij dus niet richt op alleen, drama of muziek, ik vind alle disciplines interessant. Mijn expertise blijft natuurlijk het vak drama, maar CKV omvat alle disciplines. Ik geniet het vertrouwen van het Wellantcollege om binnen CKV ook muziek en tekenen te geven. Ik ervaar dit vertrouwen als een luxe. Ik geniet ervan om muziekmethodes uit te zoeken en te ontdekken. Ik word daar een rijk docent van.

De tweede workshop is leuker; ik word aangestoken door het enthousiasme van een van de schrijfsters van de nieuwe muziekmethode. Een praktische en heldere methode voor het VMBO. Precies wat de leerlingen en ik nodig hebben.

Woensdag

Om tien uur geef ik mijn les aan derdejaars leerlingen van het Wellantcollege. Deze leerlingen sluiten dit jaar CKV af met een filmproject. Na een korte inleiding in de filmgeschiedenis en een film over één van mijn helden; Charlie Chaplin, gaan de leerlingen vandaag zelf filmen. Maar eerst behandelen we een ‘continuïteitsfout’. Want de opdracht van vandaag is: maak een filmpje waarin minimaal drie continuïteitsfouten zitten. In het algemeen is deze klas tijdens een uitleg moeilijk stil te krijgen. De aandacht van deze leerlingen is vooral gericht op elkaar, in plaats van op de les. Bovendien zitten de leerlingen niet (veilig) achter een tafel maar in een halve cirkel. Maar vanochtend valt het mij op dat het vijf minuten doodstil is en ik alle aandacht heb als ik vertel over hoe het kan dat er continuïteitsfouten worden gemaakt in films. Dit zijn momenten om te onthouden en die zorgen dat ik dit werk kan volhouden. Want ik vind het werken met vmbo-ers pittig. Het voordeel van werken in het onderwijs vind ik dat ik daar kan overleggen met collega’s over het gedrag van leerlingen. We geven elkaar tips en informatie over het (werk)gedrag van bepaalde leerlingen. Zo blijf ik mijn didactische vaardigheden ontwikkelen en dat die mijn werk bij het UCK ook ten goede komen, is wel gebleken.

Later op die dag werk ik met de tweedejaars aan een Beatlesproject. Na een korte inleiding over de Beatles en het instuderen van het lied *Let it Be*, laat ik ze de musical

Across the Universe zien, met liedjes van the Beatles. Vandaag kijk ik met deze tweedejaars, deel 2 van de film. Eén van de leerlingen vraagt hoe de film ook al weer heet en hoe dat liedje gaat, want haar vader wil dat graag weten. Ik zing een stukje van het lied *Across the Universe*. Een andere leerling zegt: "Ik snap niet wat u hier doet. U moet in een musical spelen, u bent hartstikke goed". Eentje om in mijn zak te steken.

Donderdag

Vandaag geef ik weer les aan drie VMBO-klassen van het Wellant. Om 9:15 uur staan de derdejaars leerlingen op de stoep. Omdat zij vorig jaar geen muziek hebben gehad, doe ik ook met hen het Beatlesproject. Vandaag kijken we deel 2 van *Across the Universe*. Wat lesgeven betreft een rustige dag, omdat ik met alle drie klassen van vandaag de film afkijk.

Bij muziek denk ik vrij snel aan The Beatles. Iedereen heeft wel van The Beatles gehoord maar weinig weten dat The Beatles van grote invloed zijn geweest voor de hedendaagse popmuziek. De beat die de leerlingen via hun I-pod horen was heel anders geweest zonder The Beatles. Daarom heb ik voor de tweede- en derdejaars het Beatlesproject ontwikkeld. Voor de derdejaars leerlingen heeft deze film een extra dimensie, omdat zij het hele jaar met mij aan een filmproject werken. *Across the universe*, geeft een goed beeld van wat er allemaal met film mogelijk is. Met name als het gaat over animatie en special effects.

"Ik behoud mijn enthousiasme dankzij de combinatie van onderwijs en cultuur"

Ik vind het belangrijk dat de leerlingen kennismaken met verschillende kunstuitingen. Zoals de één beter is in wiskunde dan in Nederlands, heeft ook de één meer aanleg voor bijvoorbeeld muziek dan voor drama. Leerlingen verdienen daarom de kans te krijgen om hun creativiteit te ontdekken en ontplooien. De cursisten bij het UCK hebben dat vaak al ontdekt. Voor hen die dat (nog) niet ontdekt hebben, is het vak CKV een goed middel. Een enthousiaste docent - heel belangrijk - doet de rest. Ik behoud mijn enthousiasme dankzij de combinatie van onderwijs en cultuur. Bij het UCK kan ik mijn creativiteit kwijt in regisseren, schrijven en spellen. In het onderwijs vergroot ik mij didactische vaardigheid. Bovendien, mijn doel in het onderwijs is om in ieder geval per jaar een leerling enthousiast te maken voor de kunsten.

Vrijdag

Mijn wekker gaat akelig vroeg. Om half zeven sta ik naast mijn bed. Omdat ik dinsdag i.v.m. de bijscholing van de muziekmethode, geen les kon geven aan de eerstejaars moet ik om lesuitval te voorkomen, deze les vandaag met hen inhalen. Ik ben het er niet geheel mee eens omdat ik nu dubbele uren maak.

Deze klas is op schema met drama dus ga ik vandaag met ze tekenen. Ik ben benieuwd welke leerlingen met dit vak tot hun recht komen. Tekenend vergt een andere concentratie dan drama en nu werken ze alleen en in hun eigen tempo, bij drama moeten ze samenwerken. Zou deze les daarom zo soepel verlopen? Ik probeer daarom in mijn dramalessen variatie aan te brengen in gezamenlijke warming-up en oefening, in groepjes werken aan een opdracht en presenteren. Tekenend heeft een constantere vorm.

's Middags thuis werk ik aan drie scripts van mijn musicalklassen, voor de zaterdag. Ik schrijf wat nieuwe scènes voor *The Junglebook*. Voor de musical *De tovenaars van Oz* vind ik inspiratie op Youtube met filmpjes van de tekenfilm waar ik vroeger altijd naar keek. Het verbaast me dat ik het liedje van deze tekenfilm nog mee kan zingen. Voor de musicalklassen bereid ik een goede stem warming-up voor.

Rond acht uur in de avond stop ik met werken en ga koken voor een vriend die op bezoek komt.

Zaterdag

“Eigenlijk zou ik met leerlingen van het Wellantcollege een musical willen maken. Toekomstmuziek?”

De wekker gaat om 6:30 uur, maar ik heb nog slaap. Afgelopen week waren mijn nachten te kort. Om 8:30 uur kom ik aan bij het UCK waar ik een collega tegenkom bij het kopieerapparaat. Een aangename ontmoeting want meestal loop je langs elkaar heen. Wat dat betreft is les geven bij het UCK eenzaam.

Bij de eerste les slaat de verwarring toe bij het uitdelen van de nieuwe scènes. Het kopieerapparaat heeft mijn scènes niet juist gesorteerd waardoor ik veel tijd verlies. En die tijd is al zo kort. Voor alle eerstejaars musical en de jonge starters heb ik maar drie kwartier. Daarnaast zie ik de kinderen om de week. Ik moet nog steeds wennen aan deze korte lessen en ik vraag me af of ik daar ooit aan wen. Volgend jaar wil ik dit anders. Gelukkig heeft mijn collega de zangdocent dezelfde mening hierover.

In de middag heb ik een uurtje musicalklas 2b. Dit zijn 15 jongeren. Persoonlijk vind ik dit een erg leuke klas. De klas heeft vijf mannen en dat is fijn werken. Meestal vind je niet zoveel mannen bij de musicalklassen. Ik start met een goede stem warming-up en geef ze vier aandachtspunten; de RAAK methode. Richten, Articuleren, Ademsteun en Keelontspanning. Dit werkt goed.

Vandaag regisseer ik de scènes voor de tussenpresentatie die over twee weken plaats vind. Dan laten we zien waar we tot nu toe aan gewerkt hebben; een musical gebaseerd op de BBC serie *The House Of Elliott* die ik bewerkt heb. Deze musical speelt zich af in de jaren 20 van de vorige eeuw. *The Roaring twenties*. Heerlijke muziek en snelle dansen.

Eigenlijk zou ik met leerlingen van het Wellantcollege een musical willen maken. Leerlingen die echt graag willen en daar vrijwillig voor kiezen. Mijn expertise als theatermaker kan ik dan ook binnen het onderwijs benutten. Helaas heb ik daar bij het Wellant geen extra uren voor. Toekomstmuziek?

Note

“Door veel te regisseren leer ik kijken. Kijken naar de mogelijkheden van de kinderen.”

Door het schrijven van dit dagboek ben ik bewuster geworden van de mogelijkheden die een cultuurcoach heeft en biedt. Ik had nooit echt stil gestaan bij de meerwaarde en de kruisbestuiving van onderwijs en cultuur.

In het onderwijs ontwikkel ik mijn didactische vaardigheden die ik meeneem naar mijn theaterklassen. Door veel te regisseren leer ik kijken. Kijken naar de mogelijkheden van de kinderen. Hierdoor kijk ik beter naar mijn leerlingen op het Wellant. Ik kijk steeds meer wat de leerlingen wel kunnen en niet naar wat ze niet lukt of kunnen.